

CD KLASSIEK

Liefdesverdriet
Claudio Monteverdi

Claudio Monteverdi (1576-1643), aan wie de komende editie van het festival *Laus Polyphoniae* wordt gewijd, was de meester van het madrigaal. Dat was de wereldlijke tegenhanger van het motet en ontstond in de zestiende eeuw in Italië. Het was muziek voor aristocraten en vertegenwoordigers van de hoogste maatschappelijke klasse die het zich konden veroorloven muzikanten in dienst te nemen.

Door het madrigaal groeide Italië voor het eerst in zijn geschiedenis uit tot het centrum van de Europese muziek. Monteverdi, die in 1607 tekende voor de allereerste opera *L'Orfeo*, realiseerde met zijn zevende en achtste madrigalenbundel (1619 en 1638) het hoogtepunt van het genre.

In de madrigalen werden niet enkel wereldlijke teksten gebruikt, maar ook levendige ritmen. Madrigalen werden meestal nieuw gecomponeerd. Aanvankelijk waren madrigalen vierstemmig, vervolgens voor vijf en zelfs zes stemmen. Ook teksten over liefde en liefdesverdriet – onuitputtelijke bron van

inspiratie door de eeuwen heen – waren populair.

Dat horen we ook in deze selectie uit de madrigaalboeken, die een overzicht biedt van de evolutie van de meester. Het zijn allemaal muziekwerken over liefdesverdriet en verlies.

Een van de sterkste stukken is *Lagime d'amante al sepolcro dell'amata*, een zesdelige 'bewening van een geliefde aan het graf'. Het komt uit een vroege madrigaalbundel (1614) en ontstond toen de componist werkte in dienst van de hertog van Mantua. Het was een treurzang voor zangeres Caterina Martinelli, die in 1610 op haar achttiende aan pokken bezweek. Ze zong in 1608 de rol van Ariadne in de opera *Arianna*. De hertog had de zangeres op piepjonge leeftijd gerekruteerd en haar ondergebracht bij Monteverdi en zijn echtgenote. Bij haar dood was hij zo ontdaan, dat hij haar liet begraven in een marmeren graf.

Op de cd ook een van Monteverdi's beroemdste stukken, *Combattimento di Tancredi e Clorinda*, voor het eerst uitgevoerd tijdens het carnaval in Venetië in 1624. Het is een verhaal van twee geliefden, de ene een kruisvaarder, de andere een jonge Saraceense, die met elkaar in het strijdperk treden. (EDS)

Claudio Monteverdi, *Madrigals of Love and Loss*, door Arcangelo, onder leiding van Jonathan Cohen, Hyperion, CDA68019, 20,25 euro.

CD KLEINKUNST

Voorzichtig weemoedig
Senne Guns

Weemoedige blazers en een baby die „niest, omdat ze te lang in de zon heeft gekeken”. Daarmee opent *Zomer*, het eerste nummer op de nieuwe cd van singer-songwriter Senne Guns. Die lijkt zijn tekst voorzichtig te zingen, maar hij leidt de luisteraar desondanks met vaste hand naar een lome zomerdag, terwijl hij het ene beeld aan het andere rijgt.

Dezelfde rustige poëzie tekent de rest van het album *Zon*. In *Man zonder land* leeft Guns zich in in het hoofd van de vluchteling, die hier in België de zon mist en

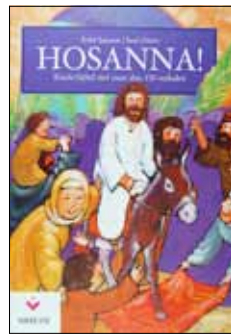
beseft dat er voor hem geen plan bestaat, terwijl in *Chocoladecake* de aarde vergaan is, maar de zanger wel nog met zijn gezin aan tafel zit.

Anders dan de rest is *Gent*, een ode aan de stad waar Senne Guns sinds zijn tweede levensjaar woont. In dit nummer deelt hij niet enkel zijn eigen mijmeringen, maar geeft hij ook het woord aan inwijkeling Flip Kowliet, die al rappend zijn liefde uit voor de „Gentse grond, West-Vlaams bemest”.

Guns vertaalt voorts nog *Johnny and Mary* van Robert Palmer naar zijn dromerige, Nederlandstalige universum. Zijn *Zon* is soms veeleer herfstig dan zomers, maar Senne Guns is zeker een van de sterkhouders van de jongste generatie kleinkunstenaars, naast onder meer Hannelore Beldert en Jonas Winterland. (JVH)

Senne Guns, *Zon*, Trufflehunter Records (distributie Bertus), TRUFL001, 15 euro.

BOEK KINDERBIJBEL

Gods verhaal vervolgd
Kolet Janssen

In *Hosanna!* kiest Kolet Janssen voor een godsbeeld dat tegemoetkomt aan de eisen van onze rationale, geseculariseerde wereld, waarin kinderen veel sneller dan voorheen hun eerste naviteit verliezen. God is daarbij vaker een (innerlijke) stem dan wel een antropomorf wezen. De aloude verhalen uit het Oude en Nieuwe Testament krijgen daar-

door een frisse, eigentijdse toets.

De Bijbelse verhalen werden in dit boek niet enkel herschreven in een eenvoudige taal, ook het aandeel van de dialogen werd versterkt. Vaak introduceert de auteur kindpersonages die verwonderd kijken naar wat er gebeurt, vragen stellen en commentaar geven zoals ook jonge lezers vandaag dat zouden doen.

Het eerste deel van deze kinderbijbel vertelt hoe eeuwen geleden mensen zoals Abraham, Jakob, Mozes en David bewust werden dat er een God was die het goed met de mensen voorhad. Het scheppingsverhaal en de verhalen van Kaïn en Abel, van de zondvloed en van de toren van Babel worden ingebed in de periode waarin ze historisch zijn ontstaan.

De boeken Job en Prediker en het Hooglied worden dan weer samengebracht in het hoofdstuk *Wijze woorden*, terwijl de avonturen van Jona, Daniël, Judit en Ester onderdak vinden in de *Sterke*

verhalen. Kwaad en geweld worden niet weggelaten, maar krijgen een duidelijke plaats.

In het tweede deel deelt Jezus zijn avonturen met de lezer in zes grote hoofdstukken die beginnen met *Jezus als kind*, stilstaan bij zijn openbare leven en eindigen met *Jezus loopt gevaar* en het pinksterverhaal.

Hosanna! vormt het sluitstuk van de nieuwe godsdienstmethode *Tuin van Heden.nu*. In dit boek voegde de godsdienstleerkracht nog een vijftigtal verhalen toe. Vanaf tien jaar. (RG)

Kolet Janssen, *Hosanna!*, Van In, Wommelgem, 2013, 244 blz., 27 euro.

BOEK GEZONDHEID

Tips voor de overgang
Woudenberg & Butler

Mariëtte Woudenberg en Petra Butler hebben alvast twee dingen gemeen. Ze zijn beide journalist en ze zitten in de achtbaan die menopau-

ze heet. Omdat ze vinden dat er nog steeds een taboe rust op het thema, bundelden ze in *Even met m'n hoofd in de vriezer* getuigenissen van vrouwen in of voorbij de menopauze, met bijzondere aandacht voor wie vroeg in de overgang komt.

Ook geloof en Kerk komen ter sprake. Gelovige Bekende Nederlanders getuigen hoe ze God in die vaak verwarrende periode ervaren als een krachtbron. Respect voor vrouwen op leeftijd is trouwens van alle tijden, beweren de auteurs. Kijk maar naar de Bijbel, waar God het moederschap gunt aan oudere, onvruchtbare vrouwen en hen veel wijsheid toebedeelt.

Deskundigen bieden in dit boek tips aan om je lichaam te verzorgen en je beter in je vel te voelen, vertellen hoe je over-

gangsklachten te lijf gaat en van de menopauze een boeiende levensfase maakt. Hormonale middelen, het belang van gezonde voeding en beweging, schoonheidsverzorging, de impact op werk en relatie – alle factoren komen aan bod.

Het boek leest als een trein. De illustraties en de stijl die de auteurs hanteren, resulteren in een gemakkelijk boek, dat vrouwen slechts kan bemoedigen. (MC)

Mariëtte Woudenberg & Petra Butler, *Even met m'n hoofd in de vriezer*, Boekencentrum, Zoetermeer, 2013, 218 blz., 17,90 euro.

BOEK ACTUALITEIT

Andere wereld
Jonathan Holslag

De jeugdige, aan de Vrije Universiteit Brussel verbonden academicus Jonathan Holslag combineert een monnikenbestaan als wetenschapper met diplomatieke en politieke contacten op het allerhoogste niveau. Hij is ook geregeld te gast op de opiniebladzijden van de kranten en uit al zijn werkzaamheden groeide het vuistdikke boek *De kracht van het paradijs*.

Op overrompelende wijze beschrijft Holslag de naoorlogse economische geschiedenis van Europa. Het is een episch verhaal over onze drang naar welvaart en de manier waarop we het noor-

den zijn kwijtgeraakt. Hij prikkelt en daagt uit. „Nooit meer oorlog, bent u daar zeker van?“, zo stelt hij. Hij heeft gelijk, met de brandende actualiteit van de Krim in het achterhoofd. Rond Europa bevindt zich, wat hij „een gordel van onzekerheid” noemt, namelijk landen die in alles onstabiel zijn. Holslag pleit dus voor een sterke krijgsmacht.

Je moet natuurlijk mee zijn met een aantal hedendaagse uitdagingen. Holslag: „De gemiddelde Europeaan gedraagt zich nog te veel als Bambi in Jurassic Park en is zich niet bewust van de dreigingen die op de loer liggen. Pas als dat bewustzijn er is, de erkenning van de geopolitieke verbondenheid, kunnen we beginnen schrijven aan een groot verhaal voor onze kleine regio. Een verhaal dat ook daarbuiten hoop en kansen kan scheppen.”

Het beeld dat hij schildert, oogt niet fraai. Holslag toont ons Europa als een kapseizende economie, waarbij in vele landen de werkgelegenheid afhankelijk is van de overheid. Velen verdienen hun brood met belastinggeld. Daar tegenover staan de nieuwe economieën in Azië.

„De economische neergang is in de eerste plaats een neergang

van ons plichtsgevoel”, stelt Holslag scherp. „Het is het resultaat van het onvermogen bij de midden- en hogere klassen om de veranderende realiteit onder ogen te zien en van de opportunistische gewoonte bij de politieke elite om mee te gaan in die futloosheid.”

Holslag ziet toch de mogelijkheid van een nieuwe renaissance: „Diep in Europa zit nog steeds de kracht van het paradijs.” Het boek eindigt met een lang hoofdstuk voor humanisme. Dat valt zwak uit. Wat zijn de fundamenten daarvan? Wat bedoelt hij daarmee? En wat zijn de spirituele bronnen van Europa? (EDS)

Jonathan Holslag, *De kracht van het paradijs. Hoe Europa kan overleven in de Aziatische eeuw*, De Bezige Bij, Antwerpen, 2014, 606 blz., 34,99 euro.